

INTRODUCERE IN NOUL TESTAMENT

**DE LA ISUS LA EVANGHELII ȘI LA
FAPTELE APOSTOLILOR**

Baban Octavian

INTRODUCERE IN NOUL TESTAMENT

**DE LA ISUS LA EVANGHELII ȘI LA
FAPTELE APOSTOLILOR**

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Coperta: Angelica Mălăescu (Badea)

Copyright © 2009
Editura Universitară
Director: Vasile Muscalu
B-dul Nicolae Bălcescu 27-33,
sect. 1, București.
Tel./Fax. (021) 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro.
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR
(C.N.C.S.I.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BABAN, OCTAVIAN D.

De la Isus la Evanghelii și la faptele apostolilor / Octavian
Baban. - București : Editura Universitară, 2009
Bibliogr.
ISBN 978-973-749-799-4

232.9

226

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Universitare.

Distribuție: tel/fax: (021) 315.32.47
(021) 319.67.27
comenzi@editurauniversitara.ro

ISBN 978-973-749-799-4

Cuvânt înainte

Studiul Noului Testament poate deveni un studiu deosebit de captivant. Dincolo de introducerea obișnuită în contextul istoric al primului secol – care a ajuns să aibă un format standard, în majoritatea manualelor de specialitate, incluzând o serie clasică de repere tehnice (istorice și metodologice), volumul de față încearcă să prezinte evangheliile și cartea Faptele Apostolilor în așa fel încât cititorul să rețină nu numai datele istorice ale compunerii lor (cine, când, unde și cui a scris cartea, care este mărturia internă a cărții și mărturiile ei externe, din partea creștinilor din primele secole după Hristos), ci și datele lor literare și teologice (care este structura narativă a cărții, care sunt principalele ei teme, care este specificul ei stilistic). În felul acesta, cineva poate înțelege Noul Testament ca operă de cultură, dar și ca document al credinței, ca lucrare umană, dar și ca revelație divină, ca mărturie despre viața și mesajul Mântuitorului Isus Hristos, precum și ca mărturie despre începuturile Bisericii.

Cele mai multe introduceri în studiul Noului Testament își propun să ofere o privire de ansamblu asupra contextului istoric al scrierii sale și câteva date despre conținutul cărților. Volumul de față, primul dintr-o serie de trei volume introductive în studiul Noului Testament (evangheliile și Faptele Apostolilor; epistolele pauline; epistolele generale și Apocalipsa) a adoptat o abordare diferită și își propune să meargă un pas mai departe, să îl familiarizeze pe cititor cu mesajul evangheliștilor, dar și cu cultura lor elenistă, cu soluțiile lor culturale în vestirea evangheliei, cu teologia lor atât de proaspătă și atât de

relevantă și astăzi, cu nuanțele lor stilistice, psihologice, cu sublinierile lor jurnalistice, sociale, etc.

Pe lângă aceste informații, volumul dedică un număr important de pagini studiului problemei sinoptice (asemănarea evangheliilor sinoptice), studiului relației dintre evanghelia lui Ioan și evangheliile sinoptice, discuției privitoare la portretul istoric al lui Isus și provocărilor aduse de dezbaterilor contemporane, trecerii în revistă a metodelor misionare și pedagogice folosite de primii evangheliști și apostoli (Petru, Pavel, Barnaba, etc.).

Proiectul este, desigur, unul care suportă mereu îmbunătățiri și diverse revizui, și aceasta este preocuparea constantă a autorului. În această perspectivă, dincolo de minusuri – pentru care autorul le recunoaște și își cere scuze, așteptând în același timp o interacțiune cât mai fructuoasă cu cititorii săi, cartea este destinată trezirii interesului tuturor cititorilor cu privire la mesajul Noului Testament, cu privire la personajul ei principal, uimitor, mântuitorul Isus Hristos.

Octavian Baban

7 decembrie 2009

www.obinfonet.ro

Conținut

1. Introducere: de la contextul iudaic la NT	9
1.1 Înțelesurile sintagmei „Noul Testament”	10
1.2 Metode de analiză	12
1.3 Perspective esențiale asupra NT	19
2. Repere istorice și culturale intertestamentare	28
2.1 Repere istorice	29
2.2 Repere politice	38
2.3 Repere culturale: mesianismul și Septuaginta	45
3. O scurtă istorie a NT	51
3.1 Influența mișcărilor eretice	55
3.2 Relația Noul Testament – Talmud	59
3.3 Canonul NT: criterii, conținut, formă finală	63
4. Evangheliile sinoptice, problema sinoptică	85
4.1 Evanghelia după Marcu	87
4.2 Evanghelia după Luca	111
4.3 Evanghelia după Matei	143
4.4 Relația literară dintre evangheliile sinoptice	172
5. Evanghelia după Ioan, relația Ioan-sinoptici	206
5.1 Evanghelia după Ioan	206
5.2 Relația dintre Ioan și evangheliile sinoptice.	227
5.3 Viața lui Isus conform celor 4 evanghelii din NT	241
6. Prima istorie creștină: cartea Faptele Apostolilor	275
6.1 Date istorice	275
6.2 Text literar și teme teologice	289

Bibliografie selectivă	314
Prescurtări folosite pentru jurnale și publicații	319